

re dårligt stillet uden kernevåben. Den nuværende fordeling af kernevåbnene indebærer på den ene side, at man undgår en tilstand, hvor kernevåbenbesiddelsen i europæisk sammenhæng alene er et amerikansk-sovjetisk anliggende, hvilket ville kunne give associationer til et amerikansk-sovjetisk kondominium på kernevåbenområdet, på den anden side, at Europa ikke tvinges ind i en supermagtsrolle, som det vel næppe ville kunne udfylde. Det europæiske potentiale ligger først og fremmest på det politisk-økonomiske område.

På tilsvarende vis har det amerikanske lederskab af NATO betydet, at der ikke har været konkurrence mellem de vesteuropæiske lande om at lede forsvarsalliancen. Mulighederne for samarbejde mellem de vesteuropæiske lande inden for andre områder er dermed blevet bedre, og NATO må da også ses som en af forudsætningerne for den succesfulde udvikling af EF-samarbejdet. Selv i en situation, hvor en stærkt mindsket sovjetisk trussel ville gøre det vanskeligt at begrunde en fortsat amerikansk militær tilknytning til forsvaret af Vesteuropa, vil USA derfor stadig have en vigtig rolle at spille som »balanceskaber« i den europæiske ligning.

De to forannævnte forhold begrunder et vesteuropæisk ønske om at have USA knyttet til forsvaret af Vesteuropa, men modsvares dette af et tilsvarende amerikansk ønske? I de kommende år må man imødegå en mindsket direkte amerikansk militær tilstedeværelse i Europa. Dette vil ske som led i en CFE-aftale og på længere sigt som følge af en SNF-aftale og vil modsvare en amerikansk interesse i forsvarsbesparelser for at modvirke fortsat store budgetunderskud. Men at USA i højere grad skulle trække sig ind i sig selv, synes på ingen måde givet. USAs stilling som supermagt er måske i relativ tilbagegang i forhold til Vesteuropa og Japan, men USA fremstår samtidig sammenlignet med Sovjetunionen som betydeligt styrket og som den eneste magt med global rækkevidde. I den nye verdensstruktur, som synes under udvikling, vil USA ikke kunne få fuldt udbytte af sin førerstilling, hvis det ikke får støtte fra først og fremmest Vesteuropa og Japan. NATO vil i den forbindelse være en velegnet ramme til opretholdelse af gode samarbejdsrelationer mellem USA og Vesteuropa.

For USA giver lederskabet af NATO en særlig indflydelse, som det ikke vil kunne få i f.eks. CSCE, hvor dets rolle vil være en ganske anden. USAs generelt skeptiske holdning over for CSCE, som trods markante ændringer i den officielle politik stadig er fremherskende, indebærer, at USA har en særlig interesse i at søge vægten lagt på NATO. Det betyder dog ikke, at man dermed er imod en styrkelse af CSCE, i det mindste ikke så længe det ikke fører til underminering af NATO-samarbejdet. For USA må det vigtigste være på intet tidspunkt at være dårligere stillet i Europa end Sovjetunionen.

Trusler mod de vestlige landes sikkerhed uden for det nordatlantiske område (»out-of-area«)

Inden for NATO har spørgsmålet om alliansens eventuelle indgriben i »out-of-area«-konflikter ofte givet anledning til vanskelige diskussioner, senest i forbindelse med Iraks overfald på Kuwait. Konklusionen har hidtil været, at alliancen ikke skulle blande sig i sådanne konflikter. Det ændrede forhold mellem Øst og Vest og det ændrede trusselsmønster synes imidlertid at stille dette spørgsmål i et nyt lys. Det kan konstateres, at der er en lang række trusler mod de vestlige landes sikkerhed, som NATO, således som det har defineret sit ansvarsområde, ikke har mulighed for at gribe ind imod, men samtidig synes det ændrede forhold mellem Øst og Vest at åbne for nye former for konfliktregulering.

Hovedspørgsmålet er således, om man for at kunne imødegå denne type trusler skal søge NATOs beføjelser udvidet, blandt andet ved at muliggøre »out-of-area«-operationer, eller om andre midler eller fora, f.eks. FN, WEU, et udvidet EPS eller på længere sigt CSCE kan tænkes at være anvendelige til sådanne opgaver. Dette er dog et spørgsmål for sig, som ikke skal belyses nærmere i denne sammenhæng.

Koordinerende funktioner

Udviklingen i Europa har ført til, at NATO i stigende grad har fået politiske opgaver, først og fremmest med hensyn til koordinering af positioner i forbindelse med nedrustningsprocessen. Formentlig vil NATO også fremover have en vigtig funktion på dette område, om end en eventuel inddragelse af samtlige CSCE-lande i CFE-forhandlingerne i forbindelse med CFE-2